

SPECIALLÄRARPROGRAMMET, 90 HÖGSKOLEPOÄNG

Teacher for Special Needs Education Programme, 90 higher education credits

Utbildningsprogrammet är inrättat den 19 oktober 2007 av fakultetsnämnden för utbildningsvetenskap. Utbildningsplanen är senast fastställd den 29 april 2008 genom ordförandebeslut.

1 ALLMÄNT

Speciallärarprogrammet vid Örebro universitet omfattar 90 högskolepoäng och leder till speciallärarexamen på avancerad nivå. Den studerande förbereds för att arbeta självständigt som speciallärare för barn och elever, som har behov av särskilt stöd i språk-, skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling.

2 UTBILDNINGENS MÅL

2.1 Mål för utbildning på avancerad nivå

Utbildning på avancerad nivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på avancerad nivå skall innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

(1 kap. 9 § högskolelagen [HL])

2.2 Mål för Speciallärarprogrammet

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap. 9 § HL)

För speciallärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som speciallärare för barn och elever inom förskoleklass, skola eller vuxenutbildning, som har behov av särskilt stöd i språk-, skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling.

Kunskap och förståelse

För speciallärarexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa fördjupad kunskap om barns och elevers språk- och begreppsutveckling och stimulans av denna, och
- visa fördjupad kunskap om elevers lärande och skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling samt goda kunskaper om bedömningsfrågor och betygsättning.

Färdighet och förmåga

För speciallärarexamen ska studenten

- visa förmåga att kritiskt och självständigt identifiera, analysera och medverka i förebyggande arbete och i arbetet med att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer,
- visa förmåga att delta i arbetet med att utforma och genomföra åtgärdsprogram för enskilda barn och elever i samverkan med berörda aktörer samt förmåga att stödja barn och elever och utveckla verksamhetens lärmiljöer,
- visa förmåga att vara en kvalificerad samtalspartner och rådgivare i frågor som rör språk-, skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling,
- visa förmåga att självständigt genomföra uppföljning och utvärdering samt leda utveckling av det pedagogiska arbetet med målet att kunna möta behoven hos alla barn och elever,
- visa förmåga att kritiskt granska och tillämpa metoder för att bedöma barns och elevers språk-, skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling,
- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt genomföra pedagogiska utredningar och analysera svårigheter på individnivå i olika lärmiljöer, och
- visa fördjupad förmåga till ett individanpassat arbetssätt för barn och elever i behov av särskilt stöd.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För speciallärarexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att inom det specialpedagogiska området göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och fortlöpande utveckla sin kompetens.

(bilaga 2, högskoleförordningen [HF])

3 UTBILDNINGEN

3.1 Utbildningens huvudsakliga uppläggning och innehåll

Utbildningen utgörs av obligatoriska kurser. Verksamhetsförlagd utbildning ingår i utbildningen. Av utbildningens 90 högskolepoäng utgör examensarbete 15 högskolepoäng. Samtliga kurser som ingår i programmet ges inom huvudområdet pedagogik.

3.2 Kurser som ingår i programmet

Specialpedagogiskt stöd i olika lärmiljöer, avancerad nivå, 30 högskolepoäng (pedagogik)

I kursen fokuseras barns och elevers språk- och begreppsutveckling i olika lärmiljöer och vad specialpedagogiskt stöd kan innebära i dessa.

Olika perspektiv på specialpedagogiska områden behandlas, varvid den specialpedagogiska verksamhetens förutsättningar och villkor fokuseras och relateras till speciallärares yrkesroll. Fördjupade studier av elevers lärande samt språk-, skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling ingår. I detta sammanhang studeras olika innebörder av ett förebyggande och individanpassat arbetssätt för barn och elever i behov av särskilt stöd i olika lärmiljöer. Dessutom granskas olika synsätt på och metoder för bedömning av barns och elevers språk-, skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling.

Speciallärares uppdrag och arbete, avancerad nivå, 30 högskolepoäng (pedagogik)

I kursen fördjupar den studerande sina kunskaper om speciallärares uppdrag och arbete genom universitets- och verksamhetsförlagda studier.

Den studerande fördjupar sina kunskaper om didaktik inom läs-, skriv- eller matematikområdet relaterad till frågor om särskilt stöd inom dessa områden. Den studerande deltar i utformandet av specialpedagogiska insatser i samverkan med berörda aktörer. Dessutom genomför och kritiskt granskar den studerande pedagogiska utredningar gällande särskilt stöd för skriv-, läs- respektive matematiklärande. Till detta arbete hör uppföljning, utvärdering och ledning av pedagogiskt utvecklingsarbete, vilket syftar till att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer. I kursen behandlas olika teoretiska perspektiv på kommunikation och samtal avseende handledning och rådgivning i frågor som rör språk-, skriv-, läs- eller matematikutveckling.

Specialpedagogisk forskning ur ett didaktiskt perspektiv, avancerad nivå 30 högskolepoäng (pedagogik)

Forskning i specialpedagogik belyses och granskas utifrån vetenskapsfilosofiska och vetenskapsteoretiska utgångspunkter. Granskningarna sker utifrån ett didaktiskt perspektiv och inom ramen för ett valt fördjupningsområde inom språk-, läs- och

skriv-, eller matematikutveckling. Med dessa granskningar av fördjupningsområdet som grund ska den studerande sträva mot att formulera utgångspunkter och frågeställningar för det egna examensarbetet.

Den studerande skall utveckla sina kunskaper om tillvägagångssätt i en vetenskaplig studie. I kursen behandlas forskningsmetodologiska frågor, såsom metoder, datainsamling och urval. Även bearbetning och analys samt former för redovisning och presentation behandlas under kursen.

Kunskaperna i specialpedagogisk forskning ur ett didaktiskt perspektiv fördjupas genom att den studerande utvecklar sina förmågor att dokumentera, kritiskt granska och reflektera över olika perspektiv i genomförandet av ett självständigt arbete (examensarbete) om 15 högskolepoäng.

3.3 Studieformer

Undervisningen bedrivs i flera former såsom föreläsningar, seminarier, individuella arbeten och grupparbeten samt projektarbeten. Studierna är utformade för att stimulera det kritiska reflekterandet, förmågan att söka och värdera information, förmågan att självständigt följa kunskapsutvecklingen samt förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt. I programmets samtliga kurser ingår föreläsningar och seminarier med skriftliga redogörelser, samt att olika former av fältstudier ingår i vissa delar av de två första kurserna. Till programmet knyts webbstöd genom kursplattformen Blackboard. För närmare beskrivning, se respektive kursplan.

4 INTERNATIONELLT STUDENTUTBYTE

Internationellt studentutbyte medges inom ramen för programmet.

5 BETYG OCH EXAMINATION

Om inte annat är föreskrivet i kursplanen skall, enligt 6 kap. 18 § HF, betyg sättas på en genomgången kurs. Betyget skall bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator).

Som betyg skall, enligt 6 kap. 19 § HF, användas något av uttrycken underkänd, godkänd eller väl godkänd, om inte högskolan föreskriver annat betygssystem.

I de fall rektor medgivit avsteg från den tregradiga betygsskalan framgår detta av respektive kursplan.

Obligatoriska moment förekommer i form av exempelvis verksamhetsförlagd utbildning och seminarier. För närmare information om kraven på obligatoriska moment och deras omfattning, se respektive kursplan.

För ytterligare information, se lokala riktlinjer för examination.

6

EXAMEN

Speciallärarexamen

Speciallärarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfodringar om 90 högskolepoäng. Därtill ställs krav på annan avlagd lärarexamen med inriktning mot kunskapsområdet språk-, skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling, annan avlagd lärarexamen med svenska eller matematik eller annan avlagd lärarexamen kompletterad med motsvarande kunskaper. För speciallärarexamen ska studenten inom ramen för kursfodringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Mål, se punkt 2.2.

För ytterligare information, se lokala riktlinjer för examina.

7

BEHÖRIGHETSVILLKOR

7.1 Behörighetsvillkor vid antagning till programmet

För att vara behörig till programmet krävs

Grupp A: Lärarexamen om 180-330 högskolepoäng för verksamhetsområdena förskoleklass eller grundskolans tidigare år eller motsvarande. Dessutom krävs att avlagd lärarexamen innehåller studier om minst 15 högskolepoäng inom kunskapsområdet språk-, skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling, eller svenska eller matematik, alternativt att lärarexamen kompletterats med motsvarande kunskaper.

Grupp B: Lärarexamen om 180-330 högskolepoäng för verksamhetsområdena grundskolans senare år eller gymnasieskolan eller motsvarande. Dessutom krävs att avlagd lärarexamen innehåller studier om minst 15 högskolepoäng inom kunskapsområdet språk-, skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling, eller svenska eller matematik, alternativt att lärarexamen kompletterats med motsvarande kunskaper.

För båda grupperna krävs dessutom tre års yrkeserfarenhet på heltid som lärare efter lärarexamen. För den som har lärarexamen enligt de regleringar som gällde 1977-2001 krävs ett fullgjort självständigt arbete om minst 15 högskolepoäng.

För ytterligare information, se Antagningsordning.

7.2 Behörighetsvillkor vid antagning till kurser inom programmet

För att bli antagen till kurser inom programmet krävs att den studerande har den särskilda behörighet som föreskrivs. Den särskilda behörigheten framgår av respektive kursplan.

8 URVAL OCH PLATSGARANTI

8.1 Urval till programmet

Urval inom grupp A respektive grupp B sker på grundval av antalet avklarade akademiska poäng senast sista anmälningdag. En tredjedel av platserna tilldelas alltid sökande med minst 15 högskolepoäng inom kunskapsområdet språk-, skriv- och läsutveckling, svenska eller motsvarande kunskaper, och en tredjedel av platserna tilldelas alltid sökande med minst 15 högskolepoäng inom kunskapsområdet matematikutveckling, matematik eller motsvarande kunskaper.

9 TILLGODORÄKNANDE AV TIDIGARE UTBILDNING

Beslut om tillgodoräkning av kurs i generell examen, om bedömningen sker i samband med begäran om examensbevis och kan betraktas som rutinmässig, fattas av processchefen för studentservice (se delegationer i utbildningsfrågor).

Beslut om tillgodoräkning i övriga fall fattas av respektive prefekt/akademichef (se delegationer i utbildningsfrågor).

För ytterligare information, se lokala riktlinjer för tillgodoräkningen.

IKRAFTTRÄDANDEBESTÄMMELSER (6 KAP. 17 § HF)

Denna utbildningsplan gäller från och med höstterminen 2008.